

Telewizja Polska - S.A.
Ośrodek Badania Opinii Publicznej

ul. Woronicza 17
00-999 Warszawa
tel. (48-22) 47 87 91, (48-22) 47 87 92; fax (48-22) 43 46 51

Tradycja w życiu rodzinnym

- * Ponad dwie trzecie dorosłych Polaków (79%) ma miłe wspomnienia związane z okresem dzieciństwa. Tyle samo osób sądzi, że na pomoc rodziny może liczyć zawsze.
- * Dwie trzecie respondentów (74%) chciałoby mieć taką rodzinę, jaką tworzyli ich rodzice.
- * Większość Polaków (86%) uważa, że zgoda i harmonia rodzinna jest możliwa - potrzebna jest tylko dobra wola wszystkich członków rodziny.
- * Trzy czwarte badanych (76%) sądzi, że przy dobrej woli możliwe jest pogodzenie szczęścia rodzinnego z karierą zawodową.

Warszawa, październik 1994 r.

Czy wracamy wspomnieniami do okresu dzieciństwa i jakie uczucia wówczas nam towarzyszą? Czy rodzice mieli wpływ na to jacy jesteśmy dzisiaj? Czy możliwe jest pogodzenie kariery zawodowej i udanego życia rodzinnego i małżeńskiego?

Opinie Polaków na ten temat badał w lipcowym sondażu Ośrodek Badania Opinii Publicznej.¹

Uzyskane wyniki dają możliwość zapoznania się z opiniami respondentów na temat niektórych tylko aspektów życia rodzinnego.

Wspomnienia okresu dzieciństwa

Wszystkim badanym przedstawiono szereg stwierdzeń odnoszących się do okresu dzieciństwa i młodości oraz zapytano, czy się z nimi zgadzają, czy też nie.

* Ponad dwie trzecie (79%) badanych ma miłe wspomnienia związane z okresem dzieciństwa, tyle samo osób sądzi, że na pomoc rodziny może liczyć zawsze.

* Dwie trzecie respondentów (74%) chciałoby mieć taką rodzinę, jaką tworzyli ich rodzice.

* Nieco ponad dwie trzecie ankietowanych (69%) wychowywanych było w dużej dyscyplinie i posłuszeństwie, a 62% Polaków pamięta, że między matką i ojcem istniał ścisły podział obowiązków na typowo męskie i typowo kobiece.

* Prawie połowa respondentów (46%) spoglądając wstecz stwierdza, iż więcej zawdzięcza matce niż ojcu.

* Połowa badanych (51%) przypomina sobie, że bardziej zależało im na opinii matki niż ojca.

* Tylko dwie piąte (41%) Polaków ma miłe wspomnienia ze wspólnych, wakacyjnych wyjazdów całą rodziną

Poniżej przedstawiamy pełne wyniki odpowiedzi na poszczególne pytania.

dane w %

Na pomoc rodziny mogę liczyć zawsze	
- zdecydowanie tak	50%
- raczej tak	29%
- raczej nie	11%
- zdecydowanie nie	7%
- brak opinii	3%

Wśród respondentów młodych więcej osób niż wśród starszych ankietowanych skłonnych jest uważać, że zawsze mogą liczyć na pomoc rodziny - najczęściej potwierdzają tę opinię najmłodsi Polacy w wieku do 19 lat. Również im wyższe wykształcenie badanych tym

¹ Badanie przeprowadzono w dniach 15-19 lipca na reprezentatywnej próbie dorosłych Polaków, powyżej 16 roku życia. Zrealizowano 966 wywiadów. Błąd statystyczny dla tej wielkości próby wynosi +/- 3,1%

częściej zgadzają się oni z takim stwierdzeniem - najczęściej zdecydowanie potwierdzają go osoby z wykształceniem powyżej średniego. Także Polacy lepiej sytuowani częściej niż inni sądzą, że w trudnych chwilach zawsze mogą liczyć na pomoc rodziny.

dane w %

Bardzo dobrze wspominam okres dzieciństwa	
- zdecydowanie tak	40%
- raczej tak	39%
- raczej nie	13%
- zdecydowanie nie	7%
- brak opinii	1%

Miłe wspomnienia z okresu dzieciństwa zdecydowanie najczęściej zachowali w pamięci respondenci do trzydziestego roku życia i czterdziestolatkowie, a także badani uznający własną sytuację materialną za dobrą.

Najrzadziej miłe wspominają własne dzieciństwo osoby z wykształceniem podstawowym oraz rolnicy.

dane w %

Szczególnie miło wspominam wspólne, wakacyjne wyjazdy całą rodziną	
- zdecydowanie tak	21%
- raczej tak	20%
- raczej nie	18%
- zdecydowanie nie	16 %
- brak opinii	25 %

Zdecydowanie najczęściej wyrażają taką opinię Polacy w wieku od 16 do 30 lat.

Także im większa miejscowość, w której mieszkają badani oraz im wyższe ich wykształcenie tym więcej osób miło wspominających rodzinne, wakacyjne wyjazdy.

dane w %

Chciałbym mieć taką rodzinę, jaką tworzyli moi rodzice	
- zdecydowanie tak	37%
- raczej tak	37%
- raczej nie	14%
- zdecydowanie nie	8%
- brak opinii	4%

Najstarsi respondenci, powyżej pięćdziesięciu lat, a także osoby lepiej sytuowane częściej niż inni deklarują chęć posiadania takiej rodziny, jaką tworzyli ich rodzice.

dane w %

**Między matką i ojcem istniał ścisły podział obowiązków
na typowo męskie i typowo kobiece**

- zdecydowanie tak	36%
- raczej tak	26%
- raczej nie	22%
- zdecydowanie nie	9%
- brak opinii	7%

Istnienie podziału obowiązków między matką i ojcem na męskie i kobiece najczęściej potwierdzają czterdziestolatkowie, natomiast najrzadziej respondenci poniżej trzydziestego roku życia.

dane w %

Byłem wychowywany w dużej dyscyplinie, posłuszeństwie

- zdecydowanie tak	34%
- raczej tak	35%
- raczej nie	25%
- zdecydowanie nie	4%
- brak opinii	2%

Im starsi respondenci tym większy odsetek osób mówiących o tym, że wychowywani byli w dużej dyscyplinie i posłuszeństwie. Również badani z wykształceniem podstawowym, robotnicy niewykwalifikowani oraz rolnicy zdecydowanie częściej zgadzają się z tym stwierdzeniem.

Zdecydowanie najrzadziej rygorystycznie wychowywani byli Polacy posiadający wykształcenie wyższe niż średnie.

dane w %

**Patrząc wstecz i oceniając to jaki(a) jestem, widzę,
że więcej zawdzięczam matce niż ojcu**

- zdecydowanie tak	23%
- raczej tak	23%
- raczej nie	27%
- zdecydowanie nie	9%
- brak opinii	18%

W tym przypadku cechy społeczno - demograficzne respondentów nie miały wpływu na zróżnicowanie opinii ankietowanych.

dane w %

Bardziej zależało mi na opinii ojca niż matki

- zdecydowanie tak	14%
- raczej tak	20%
- raczej nie	37%
- zdecydowanie nie	14%
- brak opinii	15%

Także tutaj żadna z cech społeczno - demograficznych nie miała wpływu na opinie badanych.

Wśród osób, które zdecydowanie bardziej ceniły opinię ojca niż matki taki sam jest odsetek tych, którzy więcej zawdzięczają matce, jak i tych, którzy więcej mają do zawdzięczenia ojcu.

Natomiast wśród badanych, dla których opinia ojca nie była ważniejsza niż opinia matki zdecydowanie przeważają ci, którzy, spoglądając wstecz, więcej mogą zawdzięczyć matce niż ojcu.

Tak więc największy wpływ na zróżnicowanie opinii badanych związanych z ich okresem dzieciństwa i młodości miał wiek respondentów oraz ich wykształcenie.

Mniejszy wpływ wywiera miejsce zamieszkania badanych.

Niektóre aspekty udanego życia rodzinnego

Badanie miało na celu również zapoznanie się z opiniami Polaków na takie tematy jak np.: rola kobiety w rodzinie, zapewnienie sobie udanego życia rodzinnego, konieczność wyboru między karierą zawodową a szczęśliwą rodziną.

Wszystkim respondentom przedstawiono kilka par stwierdzeń i poproszono o wybranie tego, które jest bliższe ich opinii.

* Zdecydowana większość Polaków (86%) uważa, że zgoda i harmonia rodzinna jest możliwa - potrzebna jest tylko dobra wola wszystkich członków rodziny.

* Dwie trzecie Polaków (67%) to zwolennicy sprawiedliwego podziału obowiązków domowych, bez wyznaczania prac kobiecych i męskich.

* Ponad połowa ankietowanych (58%) uważa, że wzajemna miłość i szacunek partnerów pozwala pokonać nawet największe kłopoty w życiu rodzinnym.

* Tylko co czwarty badany (25%) twierdzi, że przyszłość dzieci zależy wyłącznie od nich samych, od ich wiedzy i pracowitości, a rodzice nie powinni zajmować się zapewnieniem życiowego startu dzieci.

* Ponad połowa respondentów (55%) sądzi, iż w dzisiejszych czasach należy umieć się pokazać i "sprzedać", a jedna trzecia (36%) wyznaje zasadę "siedź cicho, a jak jesteś dobry to i tak cię znajdą

* Co piąty badany (22%) jest przeciwnikiem aborcji, natomiast 70% respondentów uważa aborcję za dopuszczalną w pewnych przypadkach.

Poniżej przedstawiamy pełne rozkłady odpowiedzi na poszczególne pytania.

dane w %

1. Wzajemna miłość i szacunek dla partnera pozwala pokonać nawet największe kłopoty i trudności w życiu rodzinnym	58%
2. Kłopoty materialne są poważną przeszkodą w osiągnięciu pełnego szczęścia rodzinnego	38%
3. brak opinii	4%

Najmłodsi Polacy - od 16 do 19 roku życia, badani z wykształceniem wyższym niż średnie oraz lepiej sytuowani częściej niż inni sądzą, iż miłość i wzajemny szacunek pokonają trudności w życiu rodzinnym.

Natomiast czterdziestolatkowie, osoby słabiej wykształcone oraz gorzej sytuowane częściej skłonne są zgodzić się z tezą, że kłopoty materialne to poważna przeszkoda w osiągnięciu rodzinnego szczęścia.

dane w %

1. Pełna harmonia w rodzinie jest możliwa tylko w kinie - życie na ogół wygląda inaczej	12%
2. Zgoda i harmonia rodzinna jest możliwa - potrzebna jest tylko dobra wola wszystkich członków rodziny	86%
3. brak opinii	2%

Polacy słabiej wykształceni częściej niż inni wyrażają pogląd, że pełna harmonia w rodzinie zdarza się tylko na filmie - życie z reguły wygląda inaczej.

dane w %

1. W rodzinie ważne jest dzielenie się obowiązkami, bez podziału na prace kobiece i męskie	67%
2. Zarówno kobiety i mężczyźni mają w rodzinie określone obowiązki i prace: typowo męskie i typowo kobiece	31%
3. brak opinii	2%

Respondenci najmłodsi - do 19 roku życia oraz najstarsi - w wieku 60 lat i więcej, a także posiadający wykształcenie wyższe niż średnie najczęściej są zwolennikami podziału obowiązków w rodzinie, bez wyznaczania prac typowo kobiecych i typowo męskich.

Ankietowani pamiętający, że między ich rodzicami istniał ścisły podział obowiązków i prac na męskie i kobiece częściej niż osoby, w których domu rodzinnym taki podział nie

funkcjonował, uważają, że zarówno kobiety, jak i mężczyźni mają swoje ściśle określone obowiązki w rodzinie

Natomiast wśród respondentów, w których rodzinach nie istniał rozdział prac na kobiece i męskie zdecydowanie przeważają zwolennicy równomiernego podziału obowiązków domowych, bez ich podziału w zależności od płci.

dane w %

1. Przyszłość dzieci zależy tylko od ich wiedzy, pracowitości - rodzice nie powinni zajmować się zapewnieniem życiowego startu dzieci	25%
2. Obowiązkiem rodziców jest zadbanie o pomyślną, materialną przyszłość dziecka	68%
3. brak opinii	7%

W tym przypadku cechy społeczno - demograficzne ankietowanych nie miały wpływu na zróżnicowanie opinii.

dane w %

1. Chwalenie się i zabieganie o cokolwiek nie interesuje mnie jako sposób postępowania - odpowiada mi zasada "siedź cicho, a jak jesteś dobry to i tak cię znajdą"	36%
2. Należy umieć się pokazać i "sprzedać", aby zostać zauważonym przez innych	55%
3. brak opinii	9%

Z faktem, iż w dzisiejszych czasach trzeba umieć się pokazać i "sprzedać" częściej zgadzają się mężczyźni, respondenci do trzydziestego roku życia, mieszkańcy dużych miast oraz Polacy z wykształceniem wyższym niż średnie.

dane w %

1. Jestem przeciwnikiem(czką) aborcji	22%
2. Aborcja jest dopuszczalna w pewnych przypadkach	70%
3. brak opinii	8%

Przeciwnikami przerywania ciąży częściej niż inni są respondenci najmłodsi - do 19 roku życia oraz najstarsi - w wieku 60 lat i więcej, a także Polacy słabiej wykształceni i mieszkańcy wsi.

Natomiast dwudziestolatkowie, trzydziestolatkowie i czterdziestolatkowie oraz badani z wykształceniem wyższym niż średnie częściej niż inni uważają aborcję za dopuszczalną w pewnych przypadkach.

Cechą najbardziej różnicującą poglądy Polaków o udanym życiu rodzinnym okazał się wiek respondentów i ich wykształcenie. Mniejszy wpływ na wybór z pary dwóch opinii tej bliższej badanemu miały miejsce zamieszkania i ocena własnej sytuacji materialnej.